

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradšče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezna številka stane 50 para. — Inserat po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Ljubljana, dne 2. febr. 1922.

Presneto slaba prede državovornim demokratom. Vse, prav vse je proti njim. Celo bankirji in verižniki niso več zadovoljni z njimi. Ko bi le novih volitev ne bilo, bi se Pribičević, Žerjav itd. prekleto malo brigali za to nezadovoljstvo. Toda volitve, te preklicane volitve, te jih znajo nenadoma odriniti od korita. Kaj tedaj storiti? Pa so jo le pogruntali. 28. januarja 1922 je bila ministrska seja, na kateri je vstal Pribičević in rekel, da se listom, ki ne pišejo za vladu oz. za demokrate ne sme dajati nikakih informacij. Informacije se smejo dajati samo listom, ki pišejo za demokrate oz. za sedanji demokratski režim.

V Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu obstojijo dopisni uradi, ki zbirajo vsak dan novice cele države, pa tudi ostalega sveta. Te novice dajejo dopisni uradi dnevnikom, ki jih prinašajo kot telegrame. Ti uradi so državni. Listi pa morajo plačevati za te telegrame precej velike svote, tako se ti dopisni uradi izplačujejo prav za prav sami. Glavno pa je pri vsem to, da dobijo časopisi telegrame. En dnevnik brez najnovejših novic bi ne mogel izhajati dolgo. Ako bi pa kak dnevnik hotel vzdrževati svojo brzojavno službo sam, bi ga to stalo toliko, da bi enostavno moral imeti tako visoko naročnino, da bi ga nihče ne mogel kupiti. To vse seveda vedo tudi demokrate. Radi tega delajo že dolgo na to, da bi se ukiniteli dopisni uradi. Na njih mesto, pa bi potem oni ustanovili dopisne urade in ti dopisni uradi bi imeli potem prinašati samo take novice, kakor bi to hoteli demokrate. Tako bi prinašali vsi listi v Jugoslaviji samo to, kar bi želela Pribičević in Žerjav. Listi pa, ki bi ne hoteli tako pisati, kakor hočejo demokrate, bi pa ne dobili nobenih novic. Sami bi si, kakor smo že rekli, ne mogli držati posebnih poročevalcev, in tako bi postali ti listi prazni, brez najnovejših novic, nihče bi jih ne čital, med tem ko bi se za demokratske liste vse

trgalo. In cela Jugoslavija bi morala čitati in verjeti vse, kar uče Pribičević ali Žerjav. Lepa namera, kaj ne? Vse bi bilo tako lepo pri nas, cedita bi se nankrat mleko in med, da bi bilo vse zadovoljno, ni treba dvomit, to bi preskrbel že demokratski dopisni urad. Seveda najbolj pripravno bi bilo to pa za volitve. In zadovoljni Jugoslavlani, kolikor jih ne bo do tedaj od glada umrlo, bodo seveda vsi volili same demokrate.

Toda ta prevelika skrb za državo od strani demokratov, se niti ni dopadla njihovim prijateljem radikalom. In vstala sta dva radikalna ministra in energično protestirala proti nameri demokratov. Bila je to zelo živahna ministrska seja, kjer so med drugim radikali očitali demokratom tudi to, da hočejo demokrate ugonobiti državo. Bili so si tedaj precej v laseh gospodi ministri.

Da bodemo imeli en pojem, kako hočejo demokrate, da se poroča, podamo »Jutrovo« poročilo o navedeni ministrski seji. »Jutro« piše:

»Ministrski svet. Beograd, 30. jan. (Izv.) Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali poleg tekočih zadev tudi o vprašanju civilne liste za kralja Aleksandra in apanaže za bivšega cesarja Karla. Do definitivnih sklepov ni prišlo niti v tem, niti v onem vprašanju.

Na razgovor je prišlo tudi ukinitje pokrajinskih dopisnih uradov. Minister Pribičević je pri tem poudarjal nujno potrebo, da dobi država modern, državnim potrebam odgovarjajoč poročevalski aparat. Tudi v tej točki ni prišlo do končne odločitve in bo vlada zadevo vsestransko proučila.

Povedali smo, kaj so hoteli demokrate na seji doseči, dalje, da so se ministri skoraj stopili in »Jutro« pravi, da je hotel Pribičević modern poročevalski aparat. Upamo, da bodo naši sedaj znali, kaj je »Jutro« verjeti in kaj hoče s svojo pisavo doseči.

Nekaj besedi o internacionalizmu in narodnem socializmu.

(Konec.)

Mogoče se nam bode očitalo, da ne poznamo internacionalne solidarnosti, da ne pojmuemo vesoljnega delavskega

interesa. Povemo: ko bi ga ne poznali, bi se naša pota najbrž ne ločila. Besede so nekaj, gospodarska nujnost

je drugo. Sloveči nemški socialnodemokratski voditelj Heinrich Cunow je v svoji brošuri: »Polom stranke?« pisal, da je imperijalizem, to je osvojevalna politika za gospodarski razvoj, ravno tako potreben, kakor stroj. On piše: »Zahteva, da mi (nemški socialni demokrati) imperijalizma ne smemo podpirati, da ga moramo poblijati; je ravno taka neumnost, kakor da bi se v začetku veleindustrije s stroji reklo: Nobenega stroja se ne sme trpeti, umičimo jih in predpišimo, da se sme od sedaj naprej delati le rokodelsko.« — Prav tako je zasmehoval ta odločilni voditelj soc. dem. pravico samoodločbe narodov ter rekel, da jo je prevzela socialna demokracija iz »malomeščanske ideologije«. Ta gospod Cunow ima še sedaj najodličnejši vpliv v socialnodemokratski stranki Nemčije. Ni v stranki kot »cicibambuli«, temveč kot prvi teoretik in voditelj. Ako ima teoretik in voditelj ene socialnodemokratske stranke take nazore, je, ker ostane še nadalje voditelj, logičen sklep ta, da je enakega mnenja tudi članstvo nemške socialne demokratske stranke, ako ne vsi, pa vsaj ogromna večina; drugače bi Cunow kot voditelj ne bil mogoč.

In sedaj vzemimo mišljenje nemške socialne demokracije in primerjamo jo z našimi razmerami, pa bodemo prišli tudi kot socialisti hitro do spoznanja, da mora biti naša taktika tudi z ozirom na mednarodno delavsko gibanje posebno. Pri pomanjkanju vodilnega in kvalificiranega delavstva bode zasedlo in že zaseda vsa vodilna mesta v naši industriji delavstvo tuje narodnosti. To tuje delavstvo pri nas ne bo internacionalnega mišljenja.

Razgled po svetu.

Ceška poslanca za koroške Slovence.

Dunajska češka poslanca Machat in Klimeš sta se podala na Koroško, da stopita v stik s koroškimi Slovenci in se na licu mesta poučita o položaju Slovencev in omogočita skupno nastopanje avstrijskih Čehov in Slovencev. Nabrani material o preganjanju koroških Slovencev se bo odposlal predsedstvu Zveze narodov.

Češkoslovaški legijonarji.

Češkoslovaški legijonarji so bili do sedaj zastopani tudi v parlamentu potom poslancev, ki pripadajo raznim strankam. Vodstvo legijonarjev je pričelo sedaj z veliko akcijo, da se vsi

Cunow nam natančno pove, da ne. Tisto delavstvo je imperijalističnega duha; tako je bilo od svojih voditeljev vzgojeno. In posledica bo, da se naše delavstvo ne bode nikdar dvignilo.

Mi pa hočemo v socialističnem družabnem redu igrati tisto vlogo, ki jo bodo igrali drugi. Radi tega moramo dvigniti našega delavca na visoko stopinjo napredka, moramo napraviti v vsakem oziru enakopravnega, ker drugače bo tudi v socialističnem družabnem redu isti revež, kakor je bil v kapitalističnem družabnem redu.

Gospodarski razvoj zahteva vašo podrejenost, bodo rekli sodrugi drugih narodnosti, in ti slovanski trpin trpi dalje.

S poznanjem našega lastnega položaja smo šele stopili na pravo pot. In lahko rečemo z našim gibanjem, ki popolnoma upošteva naše lastne razmere, se je šele začelo pravo socialistično gibanje v Jugoslaviji. Kar je zapisal voditelj nemške socialne demokracije na Češkem dr. Emil Strauss o razvoju socializma pri posameznih narodih, velja tudi za nas: Mi moremo v zgodovini delavskih gibanj opazovati, da so otročja leta socialističnega gibanja enega naroda tedaj pri kraju, ko se delavci ločijo od radikalne meščanske politike in se v istem času otresejo tudi odvisnosti delavskega gibanja ekonomistično in politično višje sloječega naroda. Socialistično gibanje more biti le tedaj močno, ako se prilagodi zahtevam naroda, njegovi zgodovini in razredni razpredelitvi.

Narodno socialistična stranka je napravila prvi samostojni korak, njena je bodočnost v Jugoslaviji.

ti poslanci združijo in da pri prihodnjih volitvah za narodno skupščino nastopijo kot samostojna stranka.

Ceška vlada se ne preosnuje.

Dr. Beneš in zastopniki koaliranih strank so bili v avdijenci pri Masaryku. Avdijenca je trajala precej časa in se je sklenilo, da v doglednem času ne pride v vladi do nobenih sprememb. S tem so vse vesti, ki so jih zadnje dni priobčevali listi glede odstopa dr. Beneša, postale brezpomembne.

Strahote lakote na Ruskem.

Nahsen je v svojem govoru o pomoči gladujočim v Rusiji dejal med drugim, da žive stradajoči v takih raz-

Swet Marden.

Volja in uspeh.

(5. nadaljevanje.)

»Dobe se trenutki«, pravi Dean Alford, »ki so mnogo več vredni, nego leta. Tega ne moremo spreminiti. Med časovnimi dobami in njihovo važnostjo ali vrednostjo in nikakega razmerja. Pet nepričakovanih minut lahko zaobseže dogodek celega življenja. In ta hip neizmernega pomena — kdo zamore reči, kedaj mu stojimo nasproti?«

»Kar imenujemo odločilni trenutek«, pravi Arnold, »je navadna priložnost, ki smo jo s prediščo pripravo strnili in privedli do končnega zaključka. Slučajne okolnosti imajo pomen le za one ljudi, ki so bili v to vzgojeni, da jih znajo porabiti.«

Priložnost, za katero se nisi pripravil, te samo smeši.

Najslabše je, da se oziramo vedno po kakem zoroastnem srečnem naključju, kako bi dosegli bogastvo ali slavo. Hočemo biti mojstri, ne da bi se bili učili, hočemo znanja brez študija, bogastva potom kredita. Dovolj je prilik za podkupljenje in goljužijo, katerih se je pa ogibati kot kuge; navidezno temeljijo na trdni podlagi, vodijo pa k brezčasnosti, k zločinu, k oškodovanju človeštva in pogosto v samomor.

Znan pregovor pravi, da je »sreča vredna več nego znanje«. Toda to je načelo igralca, geslo norca.

Mladenči in dekleta, čemu postavate ves dan brez dela? Ali je bila vsa zemlja obljudena, predno ste se vi rodili? Je li zemlja prenehala roditi? So li vsa mesta zasedena? Vse službe polne? Vse možnosti izčrpane? So li ugodnosti vaše dežele docela izkoriščene? So li že vse tajnosti narave izsledene? Ali ni sredstva, s katerim bi hipne momente za se in druge čim najkoristneje izrabili? Je li tekmovanje modernega življenja tako silno, da morate biti že zadovoljni, če ste si priborili pač samo pošten zaslužek? Ali ste prejeli darilo življenja samo zato, da vsoto animalističnih življenj za eno pomnožite? Ko vendar živite v času polnem stremljenja in v katerem so za vas naki-pičene vse izkušnje preteklosti?

Novo izpodriva povsodi staro. Stroji izpred desetih let se morajo prodati kot staro železo, da se napravijo prostor novim sposobnejšim. Način dela naših očetov se od dne do dne umika boljšim sistemom; oni, ki so posvetili svoje življenje delu in napredku padajo v vrstah stalno; — in čim hujše divja boj, tembolj so potrebni močje in žene s še krepkejšimi rokami in močnejšimi srci, da nadomestijo vrzeli na bojišču življenja.

Ker si rojen v deželi, kjer se nahajajo učne snovi in priložnosti v večji obilici nego kedaj

preje — kako moreš posedati s prekrizanimi rokami in prositi božje pomoči za delo, za katero ti je vendar že dal potrebne zmožnosti in moči? Še celo takrat, ko je izvoljeno ljudstvo domnevalo, da ga pri nadaljnem potovanju ovira rdeče morje in ko je njegov voditelj pričakoval nebeške pomoči, je rekel gospod: »Čemu me kličeš? Govori otrokom Izraela, da gredo naprej.«

Ker je svet poln dela, ki čaka dovršitve; ker je človeška narava tako urejena, da zamore često prijazna beseda ali mala pomoč zadržati kopo nezgod bližnjega ali pripraviti njegovo pot uspehu; ker je naša notranjost tako ustvarjena da najdemo svojo največjo srečo v poštenem, resnem, vstrajnem stremljenju; in ker imamo nebroj plemenitih vzgledov, ki nam dajo pogum za delo in napor, nas dovaja vsak hip na prag kake nove priložnosti.

Ne čakaj svoje priložnosti. Vstvari si jo. Vstvari si jo kot George Stephenson, ki se je sam priučil pravilom matematike s koščkom krede na sajastih deskah vozička v premogovniku. Vstvari si jo kot Napoleon v stoterih »nemogočih« položajih. Vstvari si jo, kot so si vstvarili svoje uspehe vsi voditelji človeštva v vojni in miru. Vstvari si jo, kot si jo mora vstvariti vsakdo, ki izvrši nekaj, kar je vredno napora.

Niti zlate prilike ne koristijo lenobi; marljivost pa izpremeni tudi najnavadnejše pripetljaje — v zlate. (Dalje prih.)

merah, da ni mogoče misliti na to, da bi se dali rešiti vsi v onih pokrajinah Rusije, kjer razsaja lakota. Pomoč je treba omejiti le na gotove dele. Ne kaže drugače, kot da se ostalo prebivalstvo prepusti usodi. Na vsak način pa je treba ukreniti vse, da se taka nesreča ne ponovi.

V caricinski guberniji je do 15. t. m. umrlo od lakote 120 oseb. V džankovskem okrožju (Krim) je naraslo število gladujočih zadnji čas od 12.000 na 18.000.

Iz Ufe in Kasana prihajajo vesti, da vsled gladi zblazneli kmetje uživajo mrličje med njimi tudi bližnje sorodnike. — In očiglednim grozotam se še najde jugoslovanski poslanik v Parizu Spalajković (— — — — —)!! ki vpije v svet brezsrčno zahtevo, da mora poginiti 20 milijonov nedolžnih ljudi bratskega naroda! Oh, — piui Teufel!!

Atentat proti sovjetskim uradnikom.

Med postajama Kajal in Stetnaja se je pripetila železniška nesreča, pri čemer je bilo 12 oseb ubitih, 58 pa ranjenih. Ker se je s tem vlakom vozilo mnogo sovjetskih uradnikov, domnevajo, da gre za protiboljševiški atentat. — To bi bila seveda srčna želja krvososov!

Stambolijski o jugoslovanski federaciji.

Ob priliki poseta dr. Ivaniča v Sofiji poroča sofijski dopisnik lista »Voče del Popolo« svojemu listu zanimiv pogovor z ministrskim predsednikom Stambolijskim. Stambolijski izjavlja, da je treba na Balkanu v interesu miru ustvariti močno državo, ki bo štela 20 milijonov prebivalcev, se bo naslanjala na tri morja, bo četrta najmočnejša država v Evropi, v gospodarskem oziru pa sploh ena najbolj bogatih. Ta država je Jugoslavija, objemajoča Srbe, Bolgare, Hrvatine in Slovence v obliki federacije. »Jugoslavija« bo šele popolna, kadar bodo tudi Bolgari stopili v njeno zvezo. Makedonsko vprašanje se da pri obojestranski dobri volji lahko urediti. »Kar se tiče zemljeradniške stranke, kateri jaz načelujem, predstavlja dušo bolgarskega naroda, in ta stranka je bila vedno proti vojski in bivšemu carju. Ta stranka pa ima v svojem programu

tudi jugoslovansko državo v smislu Rakovskega, Karavelova, Levskega, Boteva in Mihajla III. Obrenoviča. Vsa naša stremjenja gredo za tem, ustvariti na Balkanu veliko slovansko državo. To so tudi naša stremjenja in le želeli bi bilo, da se čimprej uresničijo. Ševeda od zakrknjenec starega kova, ki obračajo svoje oči vedno le na degenerirani zapad, tega ni pričakovati. Naša dolžnost pa je, da ob prvih volitvah obračunamo enkrat za vselej s to gospodo.

Bolgari in Čehi.

Znani slavofil univ. profesor S. Bobčev v Sofiji je napisal za »Prager Presse« članek o bolgarsko-češkoslovanskih odnosih, kjer pravi med drugim: V Pragi in v Češkoslovanski smo črpali že od nekdanj prosveito in kulturo, poduk in nasvete. Tudi glede kmetijskega gospodarstva in industrije, ki jo je potrebovala mlada bolgarska država. Naši trgovski in gospod. krogi so pripravljene stopiti s Češkoslovansko v tesne zveze. Bolgarska šolska mladina poseča sedaj kakor pred desetletji rada češkoslovanske učne zavode. Vedno smo stremili in še stremimo za kulturno skupnostjo s Čehi. Ne dvomimo, da nam Čehi v našem sedanjem težkem gospodarskem in političnem položaju ne bi pomagali. Tudi bolgarskemu narodu je treba pomagati vsaj v gospodarskem in kulturnem oziru. Sovražstvo napram Bolgarski mora prenehati. Bolgarski narod gleda na Prago, od katere pričakuje moralne pomoči.

Angleška za popolno neodvisnost Egipta.

Urad za zunanje posle objavlja poročilo generala Alembija o položaju v Egiptu ter pripominja, da je angleška vlada slejkoprej pripravljena odrediti se protektoratu ter pripoznati suvereniteto Egipta pod pogojem, da se nudijo jamstva glede potovanja skozi Egipt, glede varstva inozemcev v Egiptu in glede varstva dežela proti napadom od zunaj.

Dr. Beneš potuje v London in Pariz.

Ministrski predsednik dr. Beneš potuje 8. februarja v Pariz in London, da se udeleži predpovedovanj glede programa in dela konference v Genovi.

Tedenski pregled.

Angleži se zanimajo za Hrvatsko-srbski spor.

V Zagreb je prišel te dni poseben izvestitelj angleškega lista »Morning Post« z nalogo, da prouči takozvano »hrvatsko vprašanje«. — Angleži k nam — Radić v Genovo. Daleč smo prišli!

Anketa o srbsko-hrvaškem sporu.

Uredništvo »Srbskega književnega glasnika« je sklenilo otvoriti v svojem listu anketo o srbsko-hrvaškem sporu. Pozvalo bo pismenim petom vse naše ugledne ljudi, javne delavce, politike, književnike, umetnike itd., da podajo svoje mišljenje o tem vprašanju. Od imenovane ankete se pričakuje mnogo zdravih nazorov in koristnih nasvetov v svrhu ozdravljenja razmer v našem notranjem političnem življenju. — Res želeli bi bilo, da se ta zadeva enkrat izčisti; slabo pa bo, če bodo zopet demokratariji vtikali svoje prste vmes.

Volilna pravica nameščenih uradnikov.

Kasacijsko sodišče je v svoji občni seji dne 17. nov. 1921 odločilo, da se morajo drž. uradniki v slučaju premeščenja v drugo mesto vpisati v abecedni seznam občine, v katero so premeščeni tudi drugi sodni potrditvi abecednih seznamov, ako se pribavijo ali pa uradniki sami predložijo dokaze, da so bili vpisani v abecedni imenik volilcev svoje dosedanje občine.

To odločbo je imenovano sodišče s predmetnimi utemeljitvami dostavilo pod št. 10036 ministrstva pravde; le-to jo je pa dostavilo pod št. 66.728-21 vsem pokrajinskim upravam z nalogom, da se ta odločba da na znanje vsemu v drž. službi nameščenemu osebju.

2.000.000 frankov.

Dva milijona frankov za jugoslovanske reveže in invalide je dala naša

vlada... Kako bi se to lepo slišalo in koliko njih bi bilo srečnih. Dva milijona frankov za zgradbo delavskih hiš... tudi to bi delavski svet pozdravil. Toda groza te obide in gnjev in srd proti vladajoči klikli, ko zamisliš, da bo dala naša država letno 2.000.000 frankov za vzdrževanje našega največjega tirana, sedanjega pustolovca Karla. To so številke, ki dajo misliti. To so številke, s katerimi se vladni mogotci igrajo na račun uboge delavske raje. Raja plačaj in molči! Plačaj, da bo Karlo lahko pil in se veselil, ter se smejal na tvoj račun. Reveži ginite, saj Karlo dobi svojih 2.000.000 frankov. Le tako dalje. Le naprej. Do kam to pelje boste videli. Obračun pride, pa bo žalosten za marsikoga. 2.000.000 frankov dajte našim revežem, našim invalidom, Karlo in Zita naj delata in se preživljata. Pijanci naj se sami vzdržujejo. Ne dajte našega denarja pijancu — revežu ga dajte!

Take uradnice ima železniška direkcija v Zagrebu.

V ministrskem svetu je poročal notranji minister Marinković o nezaslišanem škandalu, da je neka uradnica na zagrebški direkciji drž. železnice celo leto redno informirala poleg hrvaških postaj tudi na madžarsko mejo Kaposvar o kretanju naše vojske. Zagrebško ravnateljstvo sedaj zagovarja dotično uradnico, da ni vedela, da pripada Kaposvar k madžarski državi. (To se godi po treh letih! Ali je potem čudno, da je naša zunanja politika tako »sijajna«? Op. uredn.)

Beogradska srbščina.

Ni samo pri nas v modi grda razvada, da se poslužujemo tu in tam tujk namesto naših lepih besed, ta navada je predvsem v stalni modi pri beograjskih listih. V nedeljski »Politiki« berem npr. take-le inserate: »Otvoril se je novi »Damen-salon«, »Likvidično ode-

lenje min. ishrane prodaje na licitaciji 10 hosentregera«, »Prodaje se lepi »šrajpliš«. Prodaju se novi »Gumiradle« i nove drvene »stikle«. Prodaje se višnje za »melšpajz« itd. Ubogi Beograd! Tudi tebe hočejo vsaj deloma pošvabčariti. Kje je narodna zavest, kje naše lepe besede, naši pristni izrazi!

Nestranski bik.

Iz »Kmetijskega lista« posnemamo ta le oglas, katerega je prinesel nek češki list: »Vsem gospodarjem dajem na znanje, da je moj bik na razpolago vsem kravam naših gospodarjev brez ozira na njih politično mišljenje. I. Guldan gospodar.« — Pač živimo v dnevih, ko se mora tudi živino proglašati za nestransko. Kaj bi bilo recimo, če bi se samostojni bik sprijaznil s klerikalno kravo, kak potomec bi izšel? Najbrže kak nadut JDS teliček.

O Nemci v Jugoslaviji

je bilo nedavno predavanje v nemško-jugoslovanski družbi v Frankfurtu. Predavala sta Herman Wendel in prof. Gesemann iz Monakova. Oba govornika sta naglašala, da so z osvoboditvijo Jugoslovancov bili osvobojeni zasluženi Nemci, ki so šele od takrat dobili politične pravice. — Naši nemški iredentovci naj si to dobro zapišejo za ušesa in naj nekoliko pogledajo na Koroško, kako se godi tamkaj našim zaslužnim rojakom.

Grešna stranka. — Huda toda pravična obsodba.

Milan Marjanović, priobčuje v »Slobodni Tribune« članek, v katerem se peča z govoricami, češ da je skupina okoli »Sl. Tribune« zgolj levo krilo demokratske stranke. Marjanović te govornice najodločneje zavrača, kot popolnoma neosnovane in pravi, da možje, ki se zbirajo okoli »Sl. Tribune« niti izpočetka niso hoteli pristopiti demokratski stranki, ko le-ta še ni bila razkrinkana in obtežena s takimi grehi, kakor je danes. Danes pa bi bila »prava lahkomišelnost za vsakega, ki ga ne vodi želja po vdeležbi na oblasti in državotvornih ugodnostih, in ki ni naiven in kratkoviden, da bi vstopal v stranko s tako malo uresničljivimi zahtevami«. Danes Tribunaši ne le niso nikako levo in niti ne najkrajnejše levo krilo demokratske stranke, ampak oni to stranko iz globljih nego osebnih razlogov pobijajo in potiskajo iz javnega življenja. Demokratska stranka je »malopridna, grešna skupina, ki je kriva mnogemu zlu, ker je to zlo pokrivala z idejami demokracije, jugoslovanstva in unitarizma ter s tem te ideje ponižala in osramotila.« Demokratska stranka je »kot celota — kot taka je vedno nastopala — napravila veliko grehov, težkih in težko po-

Socijalno gibanje.

Litija.

Pri nas smo v mezdnem gibanju, ker nas ravnatelj predilnice noče uslišati. Ta teden se vrši šrša anketa, kateri bodo prisostvovali zastopniki oblasti. Upamo, da se našim zahtevam ugodno. O poteku ankete bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Proč z Nemci.

Že zopet so se tujcu odprla vrata v našo Jugoslavijo in že zopet se je napravil naroden greh. Za železnarno in livarno na Muti je bil imenovan nemški importirani inženir Endl. Sedaj ko je bila prilika, da tako važno mesto zasede pošten Jugoslovanc, se je na mesto vsedel Nemeč. Vprašamo kompetentne faktorje, bodo li to dopustili, bodo li potrdili to imenovanje? Narodni greh je, če postavite na severni meji Nemca na tako važno mesto, naroden greh je, če bo Nemeč zopet zagospodaril nad narodno - zavednimi delavci v tovarni. Mi odločno protestiramo proti temu in zahtevamo na to mesto našega človeka, jugoslovanskega inženirja. Pomislite, da ne bo Nemeč na severni meji nikoli koristil, narobe vedno le škodoval. V interesu naroda, v interesu države je, da se nastavljanje Nemcev opusti. Naših ljudi je dovolj, tem dajte službe, te imenujte na važna mesta. Gospoda pokrajinskega namestnika še posebej opozarjamo na to imenovanje in ga prosimo, da od-

praviljih. Marjanović pravi, da čaka demokratsko stranko po njenem moralnem in političnem polomu sedaj še polom — pri volitvah. — Tako sodijo demokratski stranki ljudje, ki ji stojijo po kulturnem programu blizu in ki so za ustvaritev jugoslovanske države žrtvovali svoje najboljšo sile. — Kaj je torej Jugoslaviji najbolj potrebno? Novih volitev.

Razne nesreče.

Franc Stanko, delavec pri tvrdki Stebi in Tuječ, je šel po lestvi na podstrešje. Pri tem se je lestev nagnila in on je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. — Poloni Kocmur iz Tržiča je pri jedi zakuhane juhe obtičala kost v grlu. Morala je iskati pomoči v dež. bolnici. — Služkinja Jožefa Tomažin je pred glavnim kolo dvorom v Ljubljani padla ter pri tem spahnila levo nogo. — Delavcu Josipu Zdešarju je v Zadrugi opekarni na Viču padel drobec žgane opeke v levo oko. — 18 letnega učenca državne podkopske šole v Ljubljani, Karla Moro je konj med podkovanjem močno ugriznil v lice.

Novi bankovci prispeli.

»Narodna banka« je dobila iz Pariza nove bankovce po 1000, 100 in 50 dinarjev, katere bo stavila v promet z novim letom. Novi bankovci so podobni stari iste vrednosti. — Če nas niso potegnili kot s 5 dinarskimi.

Družabni klub uradništva.

Skoro vsi sloji imajo že svoje klube, oziroma izobraževalna društva, le uradništvo tega do danes ni imelo. Zato si je na sestanku dne 25. februarja 1921 v »Narodnem domu« ustanovilo društvo »Družabni klub uradništva« v Ljubljani, katerega pravila se določijo v društveni pisarni. Član tega društva postane lahko vsak, bodisi zasebni ali javni uradnik oziroma uradnica, kot podporni član pa pristopi lahko vsakdo. Da se bode društvo zamoglo razvijati in da bode imelo uradništvo od tistega res koristi, pozivljam vse prijatelje, tovariše in tovarišice, da takoj pristopijo k temu edinemu uradniškemu izobraževalnemu društvu, čigar namen je v prvi vrsti delovati na kulturnem polju ter prirejati družabne izlete, predavanja, plesne tečaje itd. Članarina znaša mesečno le K 10, za podporne člane pa najmanj K 20. Pristopnina znaša K 2. Družabni klub posluje začasno v društveni pisarni na Cesti na Gorenjsko železnico (poleg restavracije »Novoga sveta«) št. 6 in sicer vsak torek, četrtek in soboto od 14. do 15. ure. Pri tej priliki opozarjam, da otvori klub svoje plesne in druge tečaje, kakor hitro se za to prihlasi dovoljno število članov. — Predsednik: Josip Bole.

strani tujca. Proč z Nemci! (Še enkrat opozarjamo na naš članek: Nekaj besedi o internacionalizmu in narodnem socijalizmu. — Op. ur.)

Državotvorna skrb za javne nameščence.

Beograjska »Politika« piše: Lasko leto so začeli odtegovati uradnikom deset procentov plače kot prispevek za ustanovitev Uradniške nakupovalne zadruge. Ta zadruga pa še do danes ni ustanovljena in bržkone je tudi ne mislijo osnovati. Vsota pa, ki so jo pobrali od uradnikov, znaša približno 20 milijonov dinarjev. Kje je sedaj ta denar? Kaj se dela z njim? Kdo vleče obresti od tega kapitala? Kdo bo polagal račune? — Zahvala sledi ob volitvah!

Postaja za bolnike.

Ministrstvo za narodno zdravje bo tekom letošnjega leta po vseh večjih krajih, ki so zelo oddaljeni od velikih bolnic, ustanovilo začasne bolniške postaje, kjer se bodo sprejemali bolniki. Stroške bo prevzela država. — Samo če bo res!

Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojninam.

Po členu 21 zakonov o invalidih z dne 15. decembra 1921 se ustavi s prvim januarjem 1922 izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. Za invalide,

ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj kakor 50% invalidnosti in sicer za njihovo osebo in za otroka. 2. Za vse invalide dodatek za dva otroka, tako, da jim ostane le za tretjega in nadaljne otroke izpod dopolnjenega 16. leta. 3. Za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morebitno nesposobnost morajo dokazati z nekolektivnim spričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik. 4. Za vse invalide brez ozira na odstotke in število otrok ter za vse vdove brez ozira na število otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finančno l. 1920/21). Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa navedena invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za izplačilo

dne 1. januarja 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znance invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismeno in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninskijemki v zmislu zgoraj označenega zakona kar najhitreje nakazali.

Bolni otroci v Jugoslaviji.

V naši državi imamo 588 slepih otrok, 1862 je gluhonemih, 1802 duševno omejenih, 1913 škrofuloznih in 286 sifilitičnih. Večina teh otrok je v državnih ali privatnih bolnicah in zavodih.

Obupni boj železničarjev za obstanek. — Trmoglavost državo tvornih pijavk.

V nedeljo dne 29. t. m. predpoldne se je vršila tukaj seja železničarjev vseh krajev naše države. Konferenca je bila zelo številno obiskana. Razven delegatov iz Beograda, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane so dospeli zastopniki iz vseh prometnih centrov države. — Tako so iz Slovenije poslali svoje delegate Zidanmost, Radeče, Maribor, Kamnik, Ptuj, Kočevje, Dravograd, Bled, Celje, Litija in še mnogo drugih. Razven železničarskih zastopnikov sta se konference udeležila tudi dva narodna poslancina in sicer Kopač in Gostinčar. Na seji so nastopili zajedno socijalisti in nacionalistične organizacije; bili so tam delavci, nameščenci in uradniki vseh strank in kategorij na železnici. Konference so se udeležili tudi nekateri poštni nameščenci, ki so se izjavili solidarnim z železničarji in obljubili svojo vsestransko pomoč v boju železničarjev za njihove pravice in to tembolj, ker je pričakovati v najkrajšem času tudi pokret med poštnimi nastavljenici. Predsednikom konference je bil izbran Lukič, ki je otvoril zborovanje. Nato so sledili mnogobrojni govorniki kot: Balkas, Kopač, Gostinčar, Žorž, Korošec, Krekič in drugi. Vsi govorniki so naglašali upravičenost in poštenost boja, ki ga vodijo železničarji že tako dolgo za izboljšanje svojega položaja in katerega bodo vkljub vsemu omalovaževanju in direktnemu zapo-

stavljanju svojih zahtev končali v svoji prilogi. Do takrat pa naj vlada ne zvrtača krivde na vedno naraščajočem zastoj v prometu na železničarje, marveč naj jo pripiše na račun onih, ki jim je življenjski položaj železničarjev deveta briga. Znano je, da so železniški uslužbenci sedaj za 50 do 100% slabše plačani kot poljubni privatni nastavljenici istih kategorij. Končno so govorniki pozvali udeležence, da naj izjavijo za sledeče resolucije: 1. Dela naj se po fizični zmožnosti in po strogo zakonskih predpisih. (To pomeni pasivno rezistenco. Op. uredn.). 2. Nikdo naj se ne pušči zapeljati od provokaterjev. 3. Vsi železnični nastavljenici naj se zložno organizirajo in naj nastopajo vedno in povsod solidarno. Nadalje je bilo sklenjeno, da naj se široka javnost informira ne samo potom stanovskih glasil, marveč tudi od strani drugih pravico-ljubnih časopisov o prvih vzrokih škandaloznega stanja našega prometa in o življenjskih razmerah prometnih nastavljenecov. — Mi želimo vrlim železničarjem v neenakem boju s kapitalističnimi izkoriščevalci popolnega uspeha in smo prepričani, da bodo dosegli sijajno zmag. Trdno voljo, krepko pest in pogum! Doli s pijavkami! — Simpatije vsega zavednega prebivalstva so neomajano na strani vrlim bojnikov za poštenost in pravico!

N. S. S. za odpravo stanovanjske bede.

Naš tovariš mariborski podžupan Iv. Roglič s tovariši je stavil v zadnji seji občinskega sveta sledeči predlog: Občinski svet mesta Maribor skleni vpeljavo davka na nadmerna velika stanovanja po sledečih načelih:

1. Kot normalno stanovanje velja 16 kvadratnih metrov za eno osebo. V to ploskovino je všteti sobe, kabinete in sploh vse za bivanje in prenočevanje uporabljive prostore, ki se jih praktično tako uporablja in jih je kot take smatrati po obstoječih zakonih in naredbah.

2. Kdor zasede stanovanje, v katerem iznosi v točki 1 op. sana ploskovina na osebo do všteti 16 kvadratnih metrov ne plača predmetnega davka.

V enem stanovanju se pripozna izmed služinčadi samo eno osebo, ki jo je prišteti stanovalcem, tako da ev. nadaljna služinčad ne povzroča neobdane ali po nižji postavki obdajljive ploskovine.

Kdor zasede na osebo od 17 do všteti 20 kvadratnih metrov plača za vsak met. nadkv. Din. 0,25; od 21 do všteti 25 kvadratnih metrov plača na mesec za vsak met. nadkv. Din. 0,50; od 26 do všteti 30 kvadratnih metrov plača na mesec za vsak met. nadkv. Din. 0,75; od 31 do všteti 35 kvadratnih metrov plača na mesec za vsak met. nadkv. Din. 1.—; od 36 do všteti 40 kvadratnih metrov plača na mesec za vsak met. nadkv. Din. 1,50; od 41 do všteti 45 kvadratnih metrov plača na mesec za vsak met. nadkv. Din. 2.— itd. od vsakih 5 kvadratnih metrov po 50 para za nadkvadrat več.

Pričetni meterski kvadrat velja za celega.

3. Izvzeta od davka so uradno nakazana naturalna stanovanja v hišah

države, pokrajinske, občinske in vojaške uprave, ki so bila kot taka uporabljena že pred 1. jan. 1922.

4. Državni in vojaški uradi (v kolikor hiše niso last države ali vojne uprave) nastanjeni v prostorih, ki so bili 1. jun. 1914 uporabljeni kot stanovanja, šole ali zavodi plačajo mesečno od vsakega zasedenega kvadratnega metra Din. 0,25 davka.

5. V kolikor se za izvrševanja obrti uporabljajo stanovanja, je na račun obrti prišteti: zdravnikom 50 kvadratnih metrov neobdajenih, advokatom in notarjem 10 kvadratnih metrov na vsako uradniško moč neobdajenih.

V vsakem slučaju pa je obrtni prostor in stanovanje (tudi če se nahajajo v raznih hišah), šteti kot enota tako, da se izcimji pri nadkvadratnih v obeh višja davčna mera.

Obrtnikom — rokodelcem se ne računa davek za stanovanjske prostore, ki so kot delavnice faktično opremljeni in stalno izrabljeni.

Vsem ostalim obratom, kakor pisarnam, agenturam itd. je računati v slučaju, da zasedajo stanovanja od vsakega 1 Din. mesečno.

6. Davka proste so vse od všteti leta 1919 novo zidane hiše in vsi meblovani in nemeblovani prostori, ki jih stavijo posestniki stanovanj na razpolago stanovanski komisiji oz. občinski upravi izvzema hišni gospodarji v slučajih pod točko 8.

7. Davek na nadmerno stanovanje plača faktični starovalec direktno, naj je potem lastnik hiše najemnik ali podnajemnik. Davku zavezan je dotični, ki je 1. vsakega meseca stanovanje zasedal.

8. Za nezasedene nemeblovane stanovanjske prostore, ki merijo skupno

40 kvadratnih metrov v eni hiši in ne vsebujejo kuhinje, plačajo davek hišni gospodarji, tudi če so jih stavili na razpolago stanovanski komisiji oziroma občinski upravi. V tem slučaju znaša davek za vsak kvadratni meter 1 Din. mesečno.

9. Davek se odmerja in pobira mesečno.

10. Vsi dohodki iz davka na nadmerna stanovanja se stekajo v občinski stavbeni sklad za mala stanovanja, ki posluje samostojno ali v zvezi s stanovanskimi zadrugami in sličnimi podjetji ter ustanovami.

11. Vsako spremembo v uporabi stanovanskih kvadratnih metrov je javiti 1. vsakega meseca. Hišni ali stanovanski gospodar ali najemnik, ki opusti prijavo in zakrivi, ali povzroči napačno napoved, plača globo, ki odgovarja 10 kratni višini zneska, za katerega bi bil občinski stavbeni sklad oškodovan tekom 12 mesecev, če bi se davek pobiral na podlagi napačne napovedi.

12. Poslovni aparat za odmero in iztirjavo davkov vzdržuje mestna občina na račun mestnega zaklada kot prispevek za odpravo stanovanjske bede.

13. Županu se naroča, da da izdelati po magistratnih uslužbencih evidenco stanovanskih prostorov po kvadratnih metrih in zasedbi po osebah.

K temu pripominja »Jugoslavija«: Rogličev stanovanski predlog v zadnjem občinskem svetu je vzbudil občo pozornost. Celu demokratsko ča-

Dragotin Kosem:

Mizerno bolniško zavarovanje delavstva.

Nisem nameraval omeniti bolniških podpor, vendar me sili določba o porodniški podpori svojkam, da jo na kratko omenim.

Porodniška podpora bi imela po mojem mnenju predvsem namen omogočiti postrežniško moč za čas, ko je porodnica odtrgana od gospodinjstva, dalje bi ji morala porodniška podpora pripomoči do izdatnejše hrane za čas poroda in dojenja. Gotovo je, da to še niso edine potrebe in skrbi, ki trenutno motijo vzdrževalca družine pri preskrbovanju, ampak jih je še mnogo več; omenim naj le še babiško in večkrat tudi zdravniško pomoč. Vse te in še druge izredne izdatke hoče bolniška blagajna podpreti z — 1 Din. 50 para na dan in to v najboljšem slučaju. Kaj se danes dobi in koliko si lahko človek danes opomore s 6 K na dan? Niti za liter mleka ne zadoščajo. Dalje nudi bol. blagajna na račun babice 12 din. — 12 Din. in vsaka babica računa najmanj 125 Din.! — Gospoda moja, to ni nikakšna porodniška podpora in nosi to ime po krivici — to je kvečjemu miloščina. Nič čuda ni potemtakem, če so proletarske matere po par porodih jetične, otroci slabotni in vnaprej zapisani smrti, ko se morajo porodnice brez oddiha mučiti in še ob slabi prehrani. Statistike kažejo padanje porodov; podprite matere, da jim ne bo treba uporabljati različna sredstva iz strahu pred porodom in prevelikim številom otrok pa bo bolje.

Nerazumljiva se mi dalje zdi točka, da svojci nimajo pravice do oskrbe v bolnišnici na račun blagajne. In ravno to bi bilo za proletarske porodnice nujno potrebno. Starši večjega števila otrok so skupno z njimi nagneten večkrat, zlasti sedaj v času stanovanskih krize, v enem samem prostoru. Kako vplivajo n. pr. porodniški prizori na

sopisje priznava, »da je predlog na prvi pogled zelo popularen in sprejemljiv ter bi naj tvoril ta davek nekako obdajenje luksuznih stanovanj«. V njem ni namreč nobenih odprtih vratic prav za nikogar. Pri vseh dosedanjih naredbah za odpravo stanovanjske bede najdejo zlasti premožnejši še vedno kak izhod, da se zadeva zavleče oziroma pospeši, ali pa sploh onemogoči. Rogličev predlog pa to popolnoma onemogoči. Sloni na principu, kdor uživa nadmerno stanovanje in udobnost, ta prispeva k odpravi stanovanjske bede s tem, da plača za svojo udobnost v gradbeni fond. Čim več imaš udobnosti, tem več boš plačal, ali pa se sam prilagodil razmeram, kakor se jih mora tisoče in tisoče. Torej je davek v socialnem oziru pravičen. »Tabor« sicer išče napake v tem predlogu, prvi pa, da se bode ž njim še pečal. Stvar odsekov je, da predlog preštudirajo in ga spravijo v sklad z razmerami. Saj ni nikjer zapisano, da bi moral obveljati dobesedno. Sestavljen je na dobrem in socialno pravičnem sistemu, kateri bode moral obveljati, če tudi se morda tupačam izpremeni kaka beseda ali številka. Ako se ta predlog sprejme in izvede, bodemo imeli v doglednem času odpravljenost stanovansko mizerijo, pa čeprav je to »narodno socijalistično reševanje stanovanske bede«, kakor pravi »Tabor«. — Umestno bi bilo, da stavijo slične predloge tudi vse naše ostale delegacije v občinskih svetih, kjer so zastopane.

pričujočo deco? Vzgojno gotovo ne. Pa to ni še vse! Nesnažnost, ki navadno vlada pri večjih skupaj nagnetenih proletarskih družinah, vlažni, premrazeni prostori, vagoni, to gotovo ne vpliva posebno ugodno na porodnico in novorojenca. Vsem takim bi bila bolnišnica rešilno zatočišče, kjer bi vsega tega ne bilo treba trpeti in bi imele tudi primerno postrežbo. In bolnišnica bolniška blagajna svojcem, torej tudi porodnicam odreka. Čudno, kakšni razlogi so privedli bolniško blagajno do tako imenitnega sklepa! Skoraj gotovo skopost in želja po svoji palači, ki naj bi jo pomagale tudi porodnice uresničiti.

Treba bo temeljite remedure v bolniškem zavarovanju delavstva. To današnje bolniško zavarovanje ni nikako zavarovanje, to je kvečjemu pomoč za silo. Da je to res, in da je remedura neobhodno potrebna, potrjujejo slučajji, ki sem jih navedel, in ki so samo odlomek pritožb, ki mi jih dnevno donajajo različni delavci. — Delavsko bolniško zavarovanje je stvar, ki se tiče v prvi vrsti delavstva samega. Neumljivo je, zakaj se potem v teh zadevah nikdar ne vpraša delavstva za mnenje, ampak se nove naredbe enostavno birokratično izda, delavsko mnenje pa popolnoma ignorira. Prepričan sem, da bi strokovne organizacije z veseljem delegirale svoje zastopnike na anketo, ki bi pretresavala bolniško zavarovanje. Na ta način bi se lahko uredilo bolniško zavarovanje tako, da bi bilo delavstvo resnično zavarovano.

Zdelo se mi je potrebno, da sem izpregovoril te besede in vesel bom, če bodo našle odmeva in pravičnega razumevanja ter pripomogle do pravega izboljšanja, kajti izboljšati se mora in se tudi da.

Iz stranke.

Krajevna organizacija NSS za poljanski okraj

je imela dne 21. januarja t. l. svoj redni občni zbor v društvenem lokalu, Streliška ulica 24 ob polni udeležbi članov. Zborovanje je otvoril predsednik tov. Jakob Babnik ter pozdravil vse tovariše, kakor tudi navzoča tovariša podžupana Riko Juga in obč. svetnika Ambrožiča. O delovanju organizacije v preteklem letu je poročal tajnik tovariš Jakič in izrekel tov. Babniku zahvalo za njegovo izvanredno požrtvovalnost in delavnost, da si je zamogla organi-

zacija pridobiti svoj lastni lokal. Sploh je organizacija za poljanski okraj v preteklem letu jako napredovala in tudi pridobila lepo število novih članov. Na to poročala blagajnik tov. Ludovik Pust o stanju blagajne, katera je bila v popolnem redu. Po absolutoriju blagajnika in ostalega odbora vršila se je volitev novega odbora ter so se izvolili sledeči tovariši: predsednik Jakob Babnik, podpredsednik Janko Verbič, tajnik Franc Keršič, blagajnik Vinko Magister; odborniki: Vendelin Sadar, St. Tomc, Ludovik Pust, Martin Košak.

Karel Starin; namestnika: Franc Rojč in Kavčič Anton, preglednika računov: Fran Gale in Fran Zupan. Po izvolitvi odbora poročala sta tudi tovariša podžupan Riko Jug in obč. svetnik Ambrožič o delovanju naših tovarišev v občinskem svetu za splošni blagor ljubljanskega prebivalstva. Tovariš Babnik je pred zaključkom občnega zbora apeliral na člane, da naj z vsemi močmi delujejo v prid NSS, katera je edina, da deluje v prid duševnim in materialnim delavcem.

Tovarišem kolizejskega okraja v Ljubljani

raznanjamo, da se bo vršil redni občni zbor Krajevne organizacije Narodno-socialistične stranke za kolizejski okraj v soboto, dne 4. februarja t. l. ob 8. uri zvečer pri »Novem svetu« (Prešernova soba). — Dnevni red: Poročilo o delovanju krajevne organizacije, volitev odbora, poročilo občinskih svetnikov in slučajnosti. — Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora gotovo ude-

leži in da pripelje seboj kakega somišljenika. Odbor.

Zahvala.

Na naš poziv v »Novi Pravdi« je daroval tov. podžupan Riko Jug za bolnega mariborskega tovariša 100 kron, za kar mu bode izrečena srčna hvala. Tovariši, posnemajte! Pomagajte bednemu tovarišu! Prispevke sprejema tajništvo NSS, Narodni dom.

Tajništvo.

Radeče.

Občni zbor Krajevne organizacije se vrši v četrtek, dne 2. februarja ob 8. uri zjutraj v gostilni tov. Mavca. Vabimo vse naše člane in somišljenike, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Za tiskovni sklad so darovali:

Kraj. organizacija NSS Sv. Pavel pri Prebojdu 62,50 Din., neimenovana 100 Din., Franc Zupan 1 Din. — Srčna hvala! Tovariši, posnemajte ter se spominjajte naše stvari ob vsaki priliki!

Naša mladina.

Svetosavska proslava.

Mladinsko izobraževalno društvo »Bratstvo« je priredilo v petek, dne 27. januarja zvečer v dvorani »Narodnega doma« proslavo Sv. Save. Proslava se je izredno lepo završila in je nudila resnično sliko bratstva in pravega demokratizma. Vseučiliški profesor dr. Stojčičević je podal izrpen referat o kulturni zgodovini pravoslavnega dela našega naroda. — Srbski guslar je zapel srbske junaške pesmi, ki so vsem segle do srca. — »Ljubljanski Zvon« je z znano umetniško preciznostjo in ubranostjo pod vodstvom pevovodje Zorka Prelovca zapel »Svetosavsko himno« in Knahlov »Slovan«. Za svoj lep nastop je »Ljubljanski Zvon« žel velik aplavz. — Člani »Bratstva« so igrali Tričkovičevega »Skolskega nadzornika«. Priznati se mora, da je bila uprizoritev na višku diletantskih predstav in so igralci v polni meri izpolnili svojo težavno nalogo. Učitelj je igral g. Kravos z vso živahnostjo nervoznega godrnjača, ki živi in misli podeželsko; učiteljevo ženo je igrala ga. Kravosova z lepim povdarem skrbne matere, ki se pa tudi ne ustraši moža, kadar je potrebno zastaviti svojo zadnjo besedo; učiteljevo hčerko je z vso prisrčnostjo igrala gospodična Juvanova in izigrala momente, ki gredo že preko diletantskega odra k samostojnemu ustvarjanju; učiteljskega kandidata je predstavljal gospod Erbežnik z veliko podjetnostjo živahnega fanta, ki stopa v življenje. Režijo je vodil g. Peček, igralec kr.

drame in mu gre hvala in priznanje za požrtvovalnost in trud. — Naravnost burne aplanze je pa žel tamburaški zbor »Bratstva«, ki je s svojimi koncertnimi točkami ustvaril višek, kar se sploh iz tamburic ustvariti more. Tamburaški zbor vodi g. Mikolič z energijo, ki je občudovanja vredna. — Po oficijelnemu delu se je razvila ob zvokih Dravske muzike zabava, plesalo se je kolo in pelo narodne pesmi. — Proslave so se med drugimi udeležili kot zastopnik pokrajinske vlade dr. V. Baltič, general Dokič z večjim številom častnikov, generalni konzul češkoslovaški dr. O. Beneš, podžupan R. Jug, starosta Sokolskega Saveza dr. Ravnikar.

Prireditelj »Bratstva« v Celju.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« je v četrtek 26. t. m. zvečer priredilo v celjskem mestnem gledališču narodno igro s petjem v štirih dejanjih »Testamente«. Igralci »Bratstva« so to pot že drugič nastopili na odru mestnega gledališča. Kakor prva predstava, ki so jo priredili v jeseni, je tudi druga uspela s popolnim uspehom. Igralci so svoje vloge rešili častno in popolnoma zadovoljili občinstvo. Obisk pa bi bil lahko boljši.

Dramatični odsek »Bratstva«

ima v soboto 4. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih lokalih na Rimski cesti važen članski sestanek, na katerem poroča br. Kravos. Udeležba dolžnost. Pridite vsi in točno. Načelnik.

Razno.

* Slepce telefonistke. Upravitelji zavoda za slepce v Bordeauxu so dooznali, da so slepci najprikladnejši za službo v telefonskih uradih. Mnogo gojencev teh zavodov je sedaj nameščenih v telefonski centrali v Bordeauxu in tudi mnogi zasebniki so namestili kot telefoniste gojence tega zavoda. Francoski časopisi izjavljajo, da so telefonski naročniki zelo zadovoljni s tem ukrepom, ker rajše vidijo, da so jim na uslugo slepe kakor pa »gluhe« telefonistke.

* Sovodnica lastnih otrok. Pred dunajskim sodiščem je stala te dni 36-letna žena tovarniškega delavca Celestina Kern, obtožena sovodstva svojih dveh mladoletnih hčerk. Razun nje sta bili na razpravo poklicana ključavničar

Hartman in uradnik dunajske policije Leopold Hoop. Državni pravdnik obtožuje Kernovo, da je svoji dve hčeri silila naj se radi zaslužka udasta prosticiji, če tudi sta še obiskovali šolo. Ključavničar Hartman je obtožen, da je nečloveški materi pomagal pri tem ter nabavljal nemoralne slike in vodil v stanovanje, s katerimi sta moralji deklici spolno občevati. Hoop je obtožen, da je eno teh deklic posilil, če tudi je vedel, da je še otrok. Po razpravi, ki je bila tajna, obsojena sta Kernova in Hartman vsak na dve leti ječe, Hoop pa je oproščen, ker je dokazal, da ni vedel za dekličino starost.

* Nezvestoba radi perila. Ivan K., 24 letni elektrotehnik je te dni pred nekim dunajskim sodiščem odgovarjal

radi neizvršenih ženitvenih obečanj. Državni odvetnik ga toži, ker je pred dvema leti pregovoril zasebnico Anico S., da se je preselila v njegovo stanovanje. Ona mu je ugodila, toda le pod pogojem, da jo poroči. On ji je to svečano obljubil, toda julija t. l. se je oženil z drugo devojko, na kar je z Ano S. prekinil vse stike. Ana S. je ves čas, ko je bivala pri njem, delala za njega, pri tem pa še podpirala njegove starše. Obtoženec navaja kot svojo obrambo to, da se je njegova družica premalo brigala za svojo zunanost in je nosila na sebi vedno umazano perilo. Tožiteljica izjavlja na to, da poč ni mogla veliko skrbeti za čistoto obleke, ker je morala delati ne samo za sebe, nego tudi za obtoženca in njegove roditelje. Sodišče je prisodilo obtožencu tri dni strogega zapora, ker je smatralo nečistost perila za prazen vzrok, ki kaže le obtoženec nizkotni značaj, katerega je treba kaznovati.

* Petrograd v očeh tujcev. Svedi, ki so se vrnili iz Petrograda v Helsingfors, priobčujejo vtise v tamošnjih čaopisih. V Petrogradu, mestu ki umira, se jasno uvideva borba med različnimi elementi sovjetske oblasti. Vprašanje je, kdo bo zmagal. O skorajšnjem koncu boljševiskega vladanja kaže lakota, ki vedno strašneje raste, dalje katastrofa prometnih sredstev, katero je le težko predstaviti izven Rusije. Sicer je v zvezi z novo gospodarsko politiko odprto v Petrogradu mnogo restavracij, kavarn in trgovin, napolnjenih z raznovrstnim blagom, toda cene so naravnost pravljicne. Gledišča so prenapolnjena s predstavniki nove buržoazije. Tujci pravijo, da obliča teh posetnikov spominjajo na tiste, ki se jih je preje videlo po hievih in na kozlih raznih vozov. Razlika med bogatimi in reveži je sedaj še mnogo večja nego je bila prej.

* Spomenik ustreljenemu tihotapcu. V Marzonu pri Salzburgu je bil nedavno odkrit spomenik tihotapca Feliksa Zillnerja, katerega je meseca julija lanskega leta ustrelila finančna straža, ko je tihotapil v Bavarsko. Pri odkritju je bilo prisotnih okoli 50 oseb. Na spomeiku se pod sliko Matere božje nahaja druga slika, ki predstavlja prizor, kako so tihotapca ubili stražniki. Okrog spomenika, ki je bil obložen z venci je svirala godba in vršile so se govornice.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Naznanilo uprave!

V smislu zakona o državni trošarini, taksah in pristojbinah pod B člen VIII, Ur. l. št. 2-1922 so poleg inseratov podvržene davku tudi vse notice, ki se objavljajo v uradniškem delu lista, ako imajo značaj kake reklame ali naznanila (n. pr. poročna naznanila, priporočila tvrdk, sklicevanje občnih zborov, shodov itd.). Zato takih notic ne moremo priobčiti brezplačno, ker bi jih

davčna oblast obdavčila in mi bi imeli pri tem stroške.

Vsako tako objavo smo prisiljeni računati kot inserat, to je za 1 mm vrstico 50 para. Zato prosimo, da se take notice pošiljajo upravi, ne pa uredništvu lista! — To naj upoštevajo zlasti naše organizacije.

Uprava.

Izdaja Konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

F. P. ZAJEC, optik

Ljubljana
zaloga očal, ščipalcev, ur, zlatnine, srebrnine, itd.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, zlatino in srebrnino kupite najceneje pri tvrdki
IVAN PARIŽ, Ljubljana, Stari trg 20.

A. KRŠIČ, Ljubljana, Židovska ulica.

Zaloga uniformskih potrebščin, kožuhovine in razne krzne. Krznarnica in izdelovanje čepic. Nakup kož od divjačine. Kožuhovina, obleka, preproge itd. se sprejemajo čez poletje v shrambo.

Carinsko posredovanje
izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„KOMPAS“

špedicijsko podjetje, informacijska pisarna v Celju, Razlagova ulica št. 11.

4 1/2 % po dogovoru tudi več, obrestuje hranilne vloge

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju
Gospodarska ulica št. 7 (Hotel Balkan).

Posojila pod ugodnimi pogoji.
Eskomptiranje povzetij.

IVANA ZORKO, LJUBLJANA

Sv. Jakoba nabrežje 23

kupuje in prodaja vsakovrstno starino.

JAROB VESPERNIG, Ljubljana
Stari trg št. 34 (nasproti Sent Jakobske sole)

priporoča

svojo staroznano kavarno
Prav izborna kava in čaj! - Biljard!

Inserirajte v
„Novi Pravdi“!

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14

pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

BEOGRAD

Dejniška glavnica: kron 120,000,000—
Rezerva: . . . kron 60,000,000—

JADRANSKA BANKA

Podružnice:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Trst, Zadar, Opatija, Wien.
Naslov za brzojavke: JADRANSKA — BANCADRIA — Adriabank.

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. Naš Amerikanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zavod

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortland Street -- New-York City.

TRST

Dejniška glavnica: Lir 15,000,000—
Rezerva . . . Lir 5,000,000—